

Danuta Kalinowska*

Komenda Powiatowa Policji w Garwolinie
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Film fabularny jako przestrzeń edukacyjna w profilaktyce przemocy w rodzinie adresowanej do uczniów szkół średnich, realizowanej przez Komendę Powiatową Policji w Garwolinie

KEYWORDS

education, prophylaxis,
prevention, domestic violenc

ABSTRACT

Danuta Kalinowska, *Film fabularny jako przestrzeń edukacyjna w profilaktyce przemocy w rodzinie adresowanej do uczniów szkół średnich, realizowanej przez Komendę Powiatową Policji w Garwolinie* [Feature film as an educational space in the prevention of domestic violence addressed to secondary school students, implemented by the District Police Headquarters in Garwolin]. *Kultura – Społeczeństwo – Edukacja* nr 2(20) 2021, Poznań 2021, pp. 317–327, Adam Mickiewicz University Press. ISSN 2300-0422, ISSN (Online) 2719-2717. DOI 10.14746/kse.2021.20.20

The aim of the presentation is to present preventive measures and preventive measures being taken by the Polish Police in the area of domestic violence, using the feature films e.g. *Pregi* and *Plac Zbawicela*.

In this article, the following issues will be shown: existence of domestic violence with its psychological, emotional, social and religious determinants and long-term consequences for the victim as well.

It is also appropriate to discuss socio-psychological context of violence. Firstly, we will show the sustainability of pathological conditions of the situations. Secondly, we will consider reasons for lack of defence activities. At the very end we will present negation attitudes and behaviour

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2851-2895>.

of the offender and the factors causing enslavement of the victims (affection and dependency in terms of social functioning in family, marriage or in concubinage).

In order to present the whole problem included in the title of this presentation, we ought to point the regulations and the legal basis for all actions that have to eliminate this phenomenon (the Constitution, the Universal Declaration of Human Rights, the Criminal Code, the Law on prevention of domestic violence, the procedure NK).

The practical part of the discussed issues will be the analysis of specific forms of violence: threats punishable with art.190 of the Penal Code, stalking with art. 190a of the Penal Code, coercion with art.191 of the Penal Code, domestic violence with art. 207 of the Penal Code, pimping of art. 204 of the Penal Code, paedophilia and pornography presenting people with Article minors. 200 of the Penal Code, the Penal Code 200a, 200b of the Penal Code, trafficking in human beings (so called – Abdomen for rent) and human organs; trafficking for prostitution.

Another issue there will be linguistic and rhetorical analysis of prophylactic actions regarding to its stylistics e.g. an visual imagery, comparisons and a paraphrase.

As far as working tools are concerned, it should be stressed that beyond the previously parsed spoken word, it is reasonable to discuss the role of the merits of a multimedia presentation, as also to analyze and highlight the role of the feature film.

It is worth stating that films graphically and emotionally relate to the presented issues using the depicted history and the ensuing timeless content. What is more, they help to enhance the acquisition and consolidation of the meeting's theme and they enable to sensitize on identical pathological phenomena that occur in the real environment of each of the participants.

The last but not least is the fact that films encourage to protect themselves and others and they teach how to maximize the effectiveness of preventive actions.

At the very end, there is a place for the conclusions that follow our analysis of forms and methods of work in crime prevention in domestic violence. First of all, they will give opportunities for a better impact on the recipient as well as they will help to improve further action in this regard.

Wstęp

Zgodnie z Ustawą z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji do podstawowych zadań Policji należy ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, a także inicjowanie i organizowanie działań mających

na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zapobieganie zjawiskom patologicznym i kryminogennym. Przy realizacji tego zadania koniecznym jest współdziałanie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi, którymi są placówki oświatowe, kulturalne i wszelkiego rodzaju fundacje oraz stowarzyszenia działające na rzecz poprawy bezpieczeństwa i dobra społecznego. Powyższa regulacja prawna bezpośrednio przekłada się na zadania stawiane Policji i ich realizację przez dzielnicowych i policyjnych profilaktyków.

Słownik Języka Polskiego definiuje powyższe pojęcia następująco:

- prewencja – zapobieganie czemuś, zwłaszcza przestępstwom;
- profilaktyka – działania i środki zapobiegające niepożądanym sytuacjom i zjawiskom, zwłaszcza chorobom.

Zestawienie definicji powyższych haseł z zadaniami ustawowymi Policji prowadzi do pojęcia profilaktyki społecznej, czyli ogółu działań zapobiegających niepożądanym zjawiskom w rozwoju emocjonalnym i społecznym ludzi, ich zachowaniom i postawom. Profilaktyka społeczna powinna redukować przypadki niedostosowania społecznego i patologii, a także nie dopuszczać do wystąpienia stanów zagrożenia moralnego, zdrowotnego, kulturalnego, społecznego po to, aby chronić jednostki i grupy danej populacji przed niepożądanymi odchyleniami od postaw i zachowań mieszczących się w poczuciu normy społecznej, etycznej, moralnej i prawnej. Zatem działania Policji w tym zakresie powinny mieć wymiar edukacyjny i wyprzedzać działania resocjalizacyjne, a nawet powodować zmniejszenie zapotrzebowania na pracę przywracającą jednostki do właściwej, niezaburzonej i akceptowalnej postawy społecznej. Obszar merytoryczny powyższych działań jest bardzo szeroki, dotyczy zapobiegania przestępstwom, kradzieżom, zachowaniom patologicznym, demoralizacyjnym, obejmuje również edukację w zakresie asertywności i umiejętności radzenia sobie przez człowieka w sytuacji zagrożenia dla życia oraz zdrowia fizycznego i psychicznego.

Rozwinięcie

Jednym z istotniejszych obszarów, którymi zajmuje się Policja, jest ochrona człowieka przed krzywdzeniem polegającym na stosowaniu przemocy w podstawowej komórce społecznej jaką jest rodzina. Działania te oparte są na obowiązujących aktach prawnych; najistotniejszym z nich, stanowiącym podstawę do tworzenia kolejnych szczegółowych regulacji jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, która stanowi o podstawowych prawach każdego obywatela RP; te prawa to: przyrodzona i niezbywalna godność ludzka, podlegająca ochronie wolność, równość

w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, prawna ochrona życia, prawo do godnego traktowania oraz nietykalności, zakaz stosowania kar cielesnych i tortur. Powyższa regulacja odnosi się do Konwencji o ochronie praw człowieka, ponadto bezpośrednio wynika z humanistycznej koncepcji człowieka, która zakłada, że każdy człowiek ma niezbywalną godność, jest z natury dobry, ma prawo do życia, godności, rozwoju i równego traktowania bez względu na rasę, płeć, wyznanie czy status społeczny. Konstytucja jest podstawowym aktem prawnym stanowiącym bazę do tworzenia szczegółowych aktów regulujących konkretną dziedzinę życia, a także zjawiska społeczne.

W obszarze przemocy w rodzinie kontinuum zapisów Konstytucji RP stanowią dwie kolejne ustawy: Kodeks karny i ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa samo zjawisko, prawa osób doznających przemocy, możliwe działania wobec osób stosujących przemoc, precyzuje też zakres działań poszczególnych instytucji zajmujących się tym niepożądanym zjawiskiem, również Policji.

Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie przepis określa poniżej wskazane obszary działania:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Przemoc w rodzinie została zdefiniowana jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka rodziny lub osoby wspólnie zamieszkującej albo gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Zjawisko przemocy w rodzinie może dotyczyć osób spokrewnionych lub niespokrewnionych, ale wspólnie zamieszkujących i prowadzących wspólne gospodarstwo domowe, zależnych od siebie; pojęcie to jest bardzo szerokie, obejmuje przestępstwa, wykroczenia, ale również zachowania nieakceptowane społecznie, uciążliwe w życiu codziennym, niestanowiące czynu zabronionego prawem, ale niemieszczące się w zasadach etycznych, moralnych i zasadach współżycia społecznego. Bardziej szczegółową regulacją prawną jest Kodeks karny, który definiuje kolejne zachowania mieszczące się w pojęciu przestępstwa z przemocą w tle.

Edukacja młodzieży na temat przemocy w rodzinie jest bardzo istotna, ma uświadomić istnienie samego faktu; choć stwierdzenie to wydaje się być absurdalne, niestety ma solidne podstawy. Młodzi ludzie wychowani w zaburzonej rodzinie częstokroć nie zdają sobie sprawy z tego, że rodzina, w której się wychowali, nie mieści się w granicach normy, a relacje, jakie w niej panują, są zaburzone i wymagają zmiany. Należy więc najpierw omówić samo zjawisko.

Policja ma ustawowy obowiązek prowadzenia działań profilaktycznych i prewencyjnych; o tym jaką mają formę często decydują umiejętności samego policjanta odpowiedzialnego za ich realizację. W Komendzie Powiatowej Policji w Garwolinie profilaktyka kreowana jest z humanistycznego punktu widzenia, z wykorzystaniem szeroko rozumianej sztuki, tj. filmu i literatury. Taka forma działania wynika z wiedzy i zainteresowań policjantki opracowującej kolejne projekty. Uzasadnieniem dla takiego umocowania działań prewencyjnych jest ukierunkowanie na pobudzenie emocji i przemyśleń u młodzieży, a co za tym idzie – możliwie najsilniejsze oddziaływanie na adolescentów.

Odbiorcy spotkania edukacyjnego w pierwszej fazie otrzymują informacje merytoryczne podawane podczas prelekcji, której towarzyszy projekcja prezentacji multimedialnej. W początkowej fazie omawiane są podstawowe pojęcia, tj. agresja i przemoc, ze wskazaniem różnic i podkreśleniem, że terminy te nie powinny być stosowane wymiennie, gdyż nie są synonimiczne. Przemoc to działanie ukierunkowane przeciw komuś, z przewagą siły po stronie osoby atakującej. Natomiast agresja nie musi być ukierunkowana na kogoś, może być ukierunkowana przeciw czemuś, może służyć do wyrażenia negatywnych emocji; w relacjach międzyludzkich charakteryzuje się działaniem w sytuacji, gdy występuje równowaga sił, a obie strony w niej aktywnie uczestniczą. Zasadnym jest również wskazanie prawnego statusu zjawiska przemocy i omówienie kto, w jakich przypadkach może zastosować przemoc (organy państwa zgodnie z obowiązującymi przepisami i osoby prywatne, działając w obronie czyjegoś dobra, ochrony mienia lub w stanie wyższej konieczności). Następnie charakteryzowane są szczegółowo kolejne przestępstwa i wykroczenia wiążące się z działaniem przemocowym:

- groźby karalne – art. 190 kk;
- stalking – art. 190a kk;
- naruszenie miru domowego – art. 193 kk;
- pozbawienie wolności – art. 189 kk;
- zmuszenie do określonego zachowania – art. 191 kk;
- uszkodzenie ciała – art. 157 kk;
- bójka lub pobicie – art. 158 kk;
- zarażenie HIV – art. 161 kk;

- zgwałcenie – art. 197 kk;
- czynności seksualne podejmowane wobec osoby nieporadnej – art. 198 kk;
- utrwalanie wizerunku nagiej osoby w trakcie czynności seksualnej – art. 191a kk;
- pedofilia, czynności seksualne wobec nieletniego – art. 200 kk;
- uwodzenie małoletniego – art. 200a kk;
- pokrewieństwo a czynności seksualne – art. 201 kk;
- prezentowanie treści o charakterze pornograficznym – art. 202 kk;
- uprawianie prostytucji – art. 203 kk;
- handel ludźmi – art. 115 kk, art. 189a kk;
- złośliwe dokuczanie – art. 107 kk;
- przemoc w rodzinie – art. 207 kk.

Podczas prelekcji wyświetlane są slajdy prezentacji, na których umieszczono zapisy poszczególnych artykułów z kk i kw. Dla zniwelowania trudności w przyswojeniu przekazywanych treści – z uwagi na częściowe posługiwanie się językiem prawniczym – nieodzowne jest odnoszenie się do konkretnych przypadków, omówienie rzeczywistych sytuacji i zdarzeń przy użyciu przystępnej leksyki, niezbyt skomplikowanej składni, tj. zdań pojedynczych i prostych zdań złożonych, z niewielką ilością figur stylistycznych, z pominięciem żargonu prawnego czy medycznego. Korzyści przynosi posługiwanie się przymiotnikami i przysłówkami obrazującymi emocje i wydarzenia, tak aby odbiorcy mogli zbudować atmosferę i zarys zdarzeń. Najważniejszym punktem wystąpienia jest omówienie art. 207 kk stanowiącego sedno tematu. Dla scharakteryzowania pojęcia przemocy w rodzinie należy omówić poszczególne formy przemocy, tj. fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną, izolację, przemoc przez zaniechanie wobec dzieci i osób nieporadnych życiowo.

Dla zobrazowania i uświadomienia skutków przemocy fizycznej warto przedstawić fotografie osób z obrażeniami ciała (najlepiej oddziałują fotografie dzieci, osób starszych i kobiet) oraz pomieszczeń skrajnie zaniedbanych, zdemolowanych na skutek awantury.

Kolejne istotne informacje niezbędne do kompleksowego przekazania wiedzy o przemoc to aspekty psychologiczne zjawiska:

- cykl przemocy z podziałem na fazy: narastającego napięcia, ostrej przemocy i miesiąca miodowego;
- konsekwencje doświadczania przemocy dla każdej ze stron: pokrzywdzonego, sprawcy i świadków/pokrzywdzonych;
- „społeczna dziedziczność przemocy w rodzinie”; teoria Trójkąta Dramatycznego Karpmana z podziałem na role: prześladowca, ofiara, obrońca;

ze stałością układu i zmieniającymi się osobami w pełnieniu poszczególnych ról;

- mity dotyczące przemocy i powody ich istnienia.

Następną fazą prelekcji jest omówienie sposobów zwalczania przemocy, instytucji niosących pomoc osobom doświadczającym pomocy, uprawnień osób pokrzywdzonych oraz obowiązków sprawców.

Zasadnym jest przedstawienie schematu dwutorowego działania w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie:

- procedury Niebieskiej Karty i działania zespołów interdyscyplinarnych;
- procedury postępowania karnego oraz postępowania ze sprawcą przestępstwa po wyroku sądowym;
- uprawnienia pokrzywdzonych, bezpłatne zaświadczenie lekarskie, eksmisja osoby stosującej przemoc ze wspólnego lokalu, nakazy i zakazy nakładane na sprawcę przez interweniujących policjantów;
- możliwość nałożenia przez Policję, sąd na osobę stosującą przemoc obowiązków, nakazów i zakazów: nakazu poprawnego zachowania, leczenia odwykowego, opuszczenia lokalu, zakazu nadużywania alkoholu, zbliżania się i kontaktowania.

W podsumowaniu warto wskazać statystyki dotyczące przemocy w polskich rodzinach i zachęcić do przeciwstawiania się temu zjawisku oraz wskazać miejsca, gdzie można otrzymać pomoc interwencyjną i długoterminową, w tym prawną, psychologiczną, medyczną i socjalną. Jest to dogodny moment na zakończenie prelekcji, gdyż podane zostały wszystkie istotne informacje na temat tego, czym jest przemoc, jakie niesie skutki i jak postępować w przypadku jej wystąpienia. Część teoretyczna ma za zadanie poszerzyć wiedzę, umiejętności społeczne i rodzinne, nauczyć obrony przed krzywdzącymi zachowaniami. Zajęcia w tej części to wykład, który jest formą monotonną, w związku z czym dla poprawy percepcji słuchaczy wprowadzono prezentację multimedialną zawierającą zarówno aspekty teoretyczne, jak i fotografie obrazujące omawiane zagadnienia. Właśnie dokumentacja fotograficzna pobudza percepcję przez emocjonalne zaangażowanie budujące konotacje z własnymi doświadczeniami życiowymi, o ile odbiorcy nigdy nie doświadczyli tego zjawiska. Zupełnie inaczej prelekcje odbierają osoby, które znają przemoc z autopsji, reagują żywo na przekazywane treści, nawiązują kontakt wzrokowy z osobą prowadzącą lub nieświadomie usiłują się „schować, wtopić w tłum”, stać się niewidocznym, jednak mową ciała przekazują informacje, że problem jest im znany.

Dla utrwalenia przekazanej wiedzy i odbioru tematu przez jego emocjonalne przeżycie warto wprowadzić do tego projektu edukacyjnego film fabularny.

„(...) Film z uwagi na siłę oddziaływania może być doskonałym środkiem wychowawczym i edukacyjnym. (...) Funkcja wzorcotwórcza, możliwość wpływania na postawy (zachowania i poglądy młodzieży), to niewątpliwie walory tych mediów” (Sikorski, 2000: 25). Film może być więc stosowany jako narzędzie edukacyjne modyfikujące postawy młodych ludzi, kształtujące nowe wartości i poszerzające wiedzę w zakresie psychologii, etyki i aksjologii; może też rozwijać w wymiarze umiejętności społecznych, komunikacyjnych i psychologicznych. „(...) Proces wychowania przez film ma na celu rozwijanie ciekawości poznawczej, rozbudzanie świadomości rozumienia innych i samego siebie, kształtowanie wiedzy o świecie współczesnym, wzbogacenie wrażliwości moralnej oraz uczuciowej strony życia, kształtowanie twórczych postaw obywatelskich, społecznych i światopoglądowych” (Lewartowicz, 2015: 38). Takie zastosowanie edukacyjne filmu fabularnego jest niezwykle cenne, gdyż wykształcenie umiejętności kompleksowego odbioru przekazu niesionego przez film kształtuje umiejętność uczenia się poznawczego człowieka przez całe życie i niejako mimochodem. „Zarówno w pedagogice, jak i resocjalizacji wysoko cenione są metodyczne techniki rozwijające, które wpływają bezpośrednio lub pośrednio na rozwój poszczególnych struktur procesu oraz doprowadzają do ich stadialnego wzrostu. Dotyczy to takich struktur jak: emocje, motywacja, percepcja, myślenie, pamięć, wyobraźnia” (Konopczyński, 2008: 191). Zatem wartością dodaną jest rozwój jednostki na poziomie emocjonalnym, polegający na przeżyciu opowiedanej przez film historii z przemocą w tle. Istotnym aspektem jest fakt, że odbiorcy poznają, doświadczają emocjonalnie i społecznie motywów zachowania zarówno osób doznających przemocy, jak i osób stosujących przemoc. Dzięki temu faktowi odbiorcy często dowiadują się, że sprawcy przemocy działają w dobrej wierze, czyniąc źle, a ofiary przemocy nie ponoszą żadnej winy za sytuację, w jakiej się znalazły. Jest to informacja niezwykle ważna, często poznawana właśnie mimochodem, na poziomie emocjonalnym, nie teoretycznym, a odnoszona do uprzednio przekazanych informacji teoretycznych. Proces ten to metoda afirmacji stosowana w arteterapii. „Jej celem jest zmiana urazowych treści samoświadomości (negatywnych sądów poznawczych dotyczących jednostki), na przekonania pozytywne, podnoszące poczucie własnej wartości” (Florczykiewicz, Józefowski, 2011: 51). Tym samym w odbiorcy utrwalane jest przekonanie, że jego sądy są obiektywnie wartościowe i mają realne podstawy do realizacji, a więc motywacja do działania, zmiany i ochrony siebie lub innych przed przemocą jest zasadna, ważna i potrzebna. „Afirmacje pozwalają na (...) zwiększenie odpowiedzialności za siebie i poczucie własnej wartości” (Opora, 2010: 58) Technika ta w edukacji buduje świadomość w odbiorcy, że osoba

doznająca przemocy nie ponosi winy za jej zaistnienie, tym samym motywuje osoby postronne do niesienia pomocy. W przypadku, gdy odbiorca doświadczył już przemocy, działanie to mimowolnie zmienia profil z edukacyjnego na resocjalizacyjne i kształtuje mechanizmy obronne, jak też motywuje do szukania pomocy, co ma istotny wpływ na przyswojenie właściwych wartości i ich obronę przed negatywnymi czynnikami zewnętrznymi.

Podczas przedmiotowych spotkań profilaktycznych za zgodą dystrybutorów filmów przedstawiano dwa filmy fabularne, tj. *Pręgi* w reż. Magdaleny Piekorz i *Plac Zbawiciela* w reż. Krzysztofa Krauzego i Joanny Kos-Krauze. Fakt, że akcja obydwu filmów jest osadzona we współczesnej Polsce jest przemyślany i zamierzony, w ten sposób odbiorcom łatwiej utożsamić się z bohaterami i wydarzeniami, mają mniejsze poczucie fikcji, a tym samym głębszy odbiór emocjonalny. Scenariusz filmu Magdaleny Piekorz pt. *Pręgi* powstał na podstawie powieści Wojciecha Kuczoka pt. *Gnój*. Niezwykle ważnym jest fakt, że powieść zawiera wątki autobiograficzne, mówi o tym pisarz w wywiadzie udzielonym dla Gazety Wyborczej (Kubisiowska, 2003). Główny bohater Wojtek, w rolę którego wcielił się Michał Żebrowski, mimo sukcesów zawodowych, wymagających zainteresowań nie żyje pełnią życia, nie jest szczęśliwy. Narracja filmu opiera się na mieszance dnia codziennego z retrospekcją, a obydwa wymiary akcji uzupełniają się i tłumaczą, czy motywują zachowania głównego bohatera. Wojtek żyje tak, jakby chciał udowodnić sobie i światu, że jego życie ma wartość, jednocześnie ma w sobie głębokie przeświadczenie swojej ważności, osiągnięć i sensu stawianych celów. Świat, w którym żyje, jest światem zaprzeczeń, przeciwności, skrajności i milczącej ucieczki przed tym, co było i przed tym, co w nim zostało, a do czego nie chce lub nie umie się przyznać. Niesie w sobie historię niepełnej rodziny, przemocowego ojca i siebie usiłującego sprostać oczekiwaniom stawianym przez ojca i resztę świata. Nie jest mu łatwo, chyba też nie rozumie dlaczego tak się dzieje. Zupełnie niespodziewanie do tego trudnego, przesyconego niezrozumiałymi emocjami życia wkracza Tania, w rolę której wcieliła się Agnieszka Grochowska. Związek dwojga młodych ludzi odsłania zawiłości psychologiczne głównego bohatera, jego obawy, zahamowania, złe sądy o sobie, co zarazem tłumaczy nielogiczność obecnych zachowań, napięcie życiowe i ogromne oczekiwania wobec siebie przeplatające się z notoryczną ucieczką przed bliskością i relacjami z innymi ludźmi. Zakończenie filmu, w odróżnieniu od powieści, ma wydźwięk pozytywny, daje nadzieję na dobry koniec, choć fabuła ma charakter otwarty. Odbiorca ma okazję przeanalizować zachowania człowieka, który stosuje przemoc wobec innych; znajduje przyczyny takiego zachowania wiążące się ze społeczno-psychologiczną dziedzicznością przemocy i uzyskuje informacje na temat tego, jak sobie z tym problemem poradzić. Najważ-

niejszy jest pozytywny oddźwięk filmu, który mówi odbiorcy: z tym problemem można sobie poradzić, trzeba dużo miłości i pracy, ale można go pokonać. Przekaz płynący z filmu daje nadzieję, uczy, motywuje, zatem film świetnie spełnia funkcje edukacyjne.

Kolejny film – *Plac Zbawiciela* – w reż. Krzysztofa Krauzego i Joanny Kos-Krauze opowiada historię młodego małżeństwa Beaty i Bartka Zielińskich (Jowita Budnik i Arkadiusz Janiczek), która mogłaby przydarzyć się każdemu z odbiorców. Młodzi napotykać poważne trudności życiowe, nie mają gdzie mieszkać, tracą płynność finansową z powodu kredytu i niezrealizowanej inwestycji deweloperskiej, borykają się wreszcie z brakiem wzajemnego zrozumienia i brakiem wsparcia. Niestety każde z nich inaczej reaguje na kłopoty, dochodzi do sprzeczek, ucieczki od odpowiedzialności głównego bohatera i nieumiejętności poradzenia sobie z piętrzącymi się problemami przez główną bohaterkę. Kulminacyjne wydarzenia to próba otrucia siebie i dzieci, tragiczne w skutkach wydarzenia prowadzą widza do wniosku, że wielu z tych dramatycznych wydarzeń można było uniknąć, koniecznym było jednak wzajemne wsparcie, rozmowa, koncentracja na problemie i otwarcie się na drugiego człowieka. Przekaz jest jednoznaczny: patrz i dostrzegaj człowieka w człowieku, jego potrzeby, rozterki, szukaj powodów, pomagaj, a świat nie będzie zły.

Obydwa filmy mają bardzo mocny przekaz emocjonalny, trzymają widza w napięciu, motywują do analizy i refleksji. Na długo zostają w emocjach odbiorcy, przez co kształtują jego wrażliwość i potrzebę rozwoju emocjonalno-społecznego, motywują do analizy własnego życia, relacji z innymi ludźmi i lepszego funkcjonowania.

Podsumowanie

Narastające zjawisko zaburzeń w relacjach międzyludzkich i w sposobach funkcjonowania poszczególnych grup społecznych powoduje zwiększoną potrzebę wdrażania edukacji i profilaktyki. Koniecznym staje się edukacja w obszarze komunikacji, umiejętności budowania relacji i innego niż przemocowe rozwiązywanie problemów międzyludzkich. Wszystkie działania prewencyjne oparte na humanizmie są niezwykle potrzebne, jednak sposób przekazu nastrocza trudności. Już prawny obszar tematyczny stanowi barierę, nakładającą się na to trudność komunikacyjna w obszarze leksyki i konieczność dostosowania formy przekazu mobilizują profilaktyków do poszukiwania nowych rozwiązań. Biorąc pod uwagę młody wiek odbiorców i ich uwarunkowania emocjonalne i psychologiczne, warto

kłaść nacisk na aspekt emocjonalny w percepcji. Ustalenie priorytetów w przekazie prowadzi do wniosku, że film w edukacji profilaktycznej to nie tylko dobry sposób na przekazanie wiedzy, to również atrakcyjna forma, która zachęci młodych ludzi do rozmowy na trudne tematy, zmobilizuje do refleksji nad swoim życiem. To świetny sposób na budowanie dobrych wzorców, uświadamianie postaw negatywnych i rozwijanie potrzeby pracy nad sobą.

Bibliografia

- Florczykiewicz J., Józefowski E. (2011), *Arteterapia w edukacji i resocjalizacji*, Siedlce.
- Konopczyński M. (2008), *Metody twórczej resocjalizacji*, Warszawa.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19970780483, dostęp: 11.05.2015.
- Kos-Karuze J., Krauze K. (reżyserzy) (2006), *Plac Zbawiciela*, Polska.
- Kubisiowska K. (2003), *Rozmowa z Wojciechem Kuczokiem*, <http://wyborcza.pl/1,75517,1510505.html>, dostęp: 11.05.2015.
- Lewartowicz U. (2015), *Pozalekcyjna edukacja kulturalna w teorii i praktyce*, Lublin.
- Opora R. (2010), *Resocjalizacja: wychowanie i psychokorekcja nieletnich niedostosowanych społecznie*, Kraków.
- Piekorz M. (reżyser) (2004), *Pręgi*, Polska.
- Sikorski W. (2000), Edukacja filmowa jako forma minimalizowania negatywnego wpływu ekranowej przemocy, *Opieka, wychowanie, terapia*, 2(41), s. 23–27.
- Słownik Języka Polskiego PWN, sjp.pwn.pl, dostęp: 11.05.2015.
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, DzU z 1990 r. nr 30 poz. 179, isap.sejm.gov.pl/Download?id=WDU19900300179&type=3, dostęp: 11.05.2015.
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, DzU z 1997 r. nr 88 poz. 553, isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19970880553, dostęp: 11.05.2015.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, DzU z 2005 r. nr 180 poz. 1493, isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20051801493, dostęp: 11.05.2015.

